

Петровська І. Ефективність використання податкового стимулювання інноваційної діяльності у машинобудуванні України [Електронний ресурс] / І. Петровська // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2013. — Вип. 2 (9). — С. 258-265. — Режим доступу до журн. : <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13pipumu.pdf>.

УДК 658:65.012.8

JEL Classification: E60, O11

Інна Петровська

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут»,

пр. Перемоги, 37, м. Київ, 03056

e-mail: nex2009@i.ua

викладач кафедри економіки і підприємництва

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МАШИНОБУДУВАННІ УКРАЇНИ

Анотація. У статті розглянуто інструменти системи державного стимулювання інноваційних процесів підприємств машинобудівного комплексу в сучасних нестабільних політично-економічних умовах. Досліджено вплив податкового стимулювання на активізацію інноваційної діяльності в машинобудуванні України. Обґрунтовано недостатнє використання державою фінансових інструментів прямої та непрямої дії для підтримки інноваційних процесів у галузі. На основі опрацювання статистичних даних емпірично встановлено наявність зв'язку між державними фінансовими стимулами непрямої дії та величиною інноваційних витрат, а також між державними фінансовими стимулами і обсягом інноваційної продукції. Автором проведено комплексний аналіз впливу податкових пільг на динаміку інноваційних витрат машинобудівними підприємствами. Крім того, визначено залежність темпу приросту інноваційних витрат галузі від величини зменшення бази оподаткування та втрати бюджету внаслідок додаткового списання інноваційних витрат в машинобудуванні. Встановлені залежності надають можливість кількісно обґрунтувати майбутні результати фінансової складової державної інноваційної політики у машинобудуванні. На основі проведеного порівняльного аналізу, визначено, що застосування податкового стимулювання інноваційних процесів у машинобудуванні слід використати в рамках державної інноваційної політики.

Ключові слова: податкове стимулювання, інноваційна діяльність, податкові пільги, єдиний соціальний внесок, підприємництво, машинобудування.

Инна Петровская

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ НАЛОГОВОГО СТИМУЛИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В МАШИНОСТРОЕНИИ УКРАИНЫ

Аннотация. В статье рассмотрены, инструменты системы государственного стимулирования инновационных процессов предприятий машиностроительного комплекса в современных нестабильных политико-экономических условиях. Исследовано влияние

Petrovska I. (2013). Effectiveness of tax incentives using for innovation activity in mechanic engineering of Ukraine [Efektyvnist' vykorystannya podatkovoho stymulyuvannya innovatsiynoyi diyal'nosti u mashynobuduvanni Ukrayiny]. *Sotsial'no-ekonomichni problemy i derzhava - Socio-Economic Problems and the State* [online]. 9 (2), p. 258-265. [Accessed November 2013]. Available from: <<http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13pipumu.pdf>>.

налогового стимулювання на активізацію інноваційної діяльності в машинобудуванні України. Обґрунтовано недостатнє використання державством фінансових інструментів непрямого впливу для підтримки інноваційних процесів в галузі. На основі обробки статистичних даних емпірично встановлено наявність зв'язу між державними фінансовими стимулами прямого і непрямого впливу і величиною інноваційних витрат, а також між державними фінансовими стимулами і обсягом інноваційної продукції. Автором проведено комплексний аналіз впливу податкових пільг на динаміку інноваційних витрат машинобудівними підприємствами. Крім того, визначено залежність темпа зростання інноваційних витрат галузі від величини зменшення бази оподаткування і втрати бюджету внаслідок додаткового списання інноваційних витрат в машинобудуванні. Встановлено, що залежності надають можливість кількісно обґрунтувати майбутні результати фінансової державної інноваційної політики в машинобудуванні. На основі проведеного порівняльного аналізу, визначено, що застосування податкового стимулювання інноваційних процесів в машинобудуванні слід використовувати в межах державної інноваційної політики.

Ключевые слова: податкове стимулювання, інноваційна діяльність, податкові пільги, єдиний соціальний внесок, підприємництво, машинобудування.

Inna Petrovska

National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute”,

Prospect Peremohy, 37, Kyiv, 03056, Ukraine

e-mail: next2009@i.ua

Lecturer, Department of Economics and Business

EFFECTIVENESS OF TAX INCENTIVES USING FOR INNOVATION ACTIVITY IN MECHANIC ENGINEERING OF UKRAINE

Abstract. *The article deals with the tools of state stimulation of innovation processes at the machine-building enterprises in today's fragile political and economic conditions. The effect of tax incentives on enhancing innovation in engineering of Ukraine was closely investigated. In the article, there was given a proof of insufficient use of state financial instruments for indirect support of innovation processes in the industry. On the basis of statistical data, it was empirically determined that there was a link between governmental financial incentives of direct and indirect action and value innovation costs, as well as between state financial incentives and the amount of product innovation. The author conducted a comprehensive analysis of the impact of tax incentives on the dynamics of innovation expenditures of engineering enterprises. In addition, it was investigated that there was a dependence of growth rate of industry innovation costs on the size of the tax base reduction and revenue losses due to additional write-off costs of innovation at engineering enterprises. The dependencies make it possible to quantify future results of the financial component of the state innovation policy at mechanical engineering enterprises. Based on the comparative analysis, it was determined that the use of tax incentives for innovation processes at engineering enterprises should be used within the state innovation policy.*

Keywords: *tax stimulation; innovative activity; tax deductions; unique social payment; enterprise; engineering enterprises.*

Постановка проблеми. В умовах, які склалися в Україні для промисловості особливої ваги набуває державне регулювання активізації інноваційних процесів. Держава, як агент інтересів суспільства, зацікавлена в розвитку інноваційних процесів, так як вони

зумовлюють випуск конкурентоспроможної продукції, чим забезпечується економічний ефект інноваційної діяльності. Обмеженість фінансових ресурсів, спрямовує державу на надання переваги непрямим методам стимулювання інноваційної діяльності, зокрема розширяти механізм впровадження та використання податкового стимулювання, який є одним з чинників активізації інноваційної діяльності. Загальна мета стимулювання реалізації інвестиційно-інноваційних проектів полягає у зменшенні податкового зобов'язання платника податку, тобто при оподаткуванні інноваційних організацій необхідно послабити фіскальну функцію податків, акцентувавши увагу на регулюючій функції через вироблення і реалізацію системних і довготермінових заходів податкового стимулювання інновацій. Ефективна система податкового стимулювання дасть змогу налагодити та посилити державно-приватне партнерство у сфері інновацій, тобто налагодження та зміцнення зв'язків між промисловим сектором та наукою, посилити та збільшити фінансування процесів дослідження розвитку та впровадження інновацій[2]. З огляду на це, дана стаття присвячена визначенню найбільш ефективних інструментів державного стимулювання активізації інноваційної діяльності, зокрема для машинобудівних підприємств. Обрана тема дослідження є досить актуальною на сьогоднішній день і має значну теоретичну і практичну цінність.

Аналіз останніх досліджень. Над проблематикою застосування окремих фінансових інструментів у контексті активізації інноваційної діяльності працювали такі вчені, як: В. Александрова, Ю. Бажал, А. Гальчинський, В. Геєць, В. Дергачова, Л. Довгань, В. Паєнко, В. Семиноженко, А. Соколовська, Г. Яловий та інші. На сьогодні фахівцями все більше наголошується на необхідності державного регулювання інноваційних процесів [1, 2, 3, 6, 7, 8]. Існують розбіжності щодо ступеня втручання держави у ринкові процеси в сфері інноваційної діяльності, однак більшість фахівців одностайні в тому, що держава не повинна залишати інноваційні процеси поза увагою.

Метою дослідження є оцінювання економічного ефекту податкових стимулів активізації інноваційної діяльності в машинобудуванні. До наукових завдань у роботі віднесено оцінювання впливу податкових пільг на інноваційно-економічний стан машинобудівних підприємств та комплексу в цілому.

Основні результати дослідження. Причин, які зумовлюють необхідність державного регулювання інноваційних процесів достатньо багато, основні з них достатньо глибоко розглянуті в науковій літературі [3, 14]. Разом з тим, динамічні умови глобалізації та визначальний вплив податкової підтримки інноваційної діяльності вимагає узагальнення досвіду розвинених країн щодо використання податкових інструментів з метою застосування окремих аспектів в межах діючої державної інноваційної політики (ДІП) в Україні. Слід відмітити, що інновації дають віддачу у майбутньому, а витрати на проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок (НДДКР) та впровадження інновацій необхідно здійснити в поточному періоді. Підприємство, витрачаючи кошти на НДДКР, сподівається, що в майбутньому за рахунок інновацій зміцнить свої ринкові позиції та отримає додатковий прибуток. Це нормальний ринковий механізм мотивації бізнесу до здійснення інновацій (за його дії промисловий сектор в США, Японії, інших розвинутих країнах самостійно без держави виділяє кошти на науково-дослідні роботи, впровадження інновацій тощо). Проведене в рамках проекту Європейського Союзу “Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні” виявлення перешкод для активізації інноваційних процесів на промислових підприємствах показало, що головним чинником, який перешкоджає інноваційній активності підприємств є дефіцит власного капіталу [5].

За таких умов, для машинобудівних підприємств ринковий механізм стимулювання інновацій потенційно лишається, але він набуває другорядного значення. Основну частку ресурсів підприємства вимушені витрачати на поточні потреби, а не на інновації, результат від яких очікується в майбутньому. Утворюється своєрідна «пастка ринкового блокування інноваційного розвитку». Неспроможність здійснити інновації у поточному періоді зумовить те, що і в майбутньому підприємства машинобудування будуть у такій же ситуації «вживання». Варто звернути увагу на те, що зменшення та майже повна відмова від

податкового стимулювання інноваційної діяльності машинобудівних підприємств слід визнати хибною. Податкові пільги для інноваційних підприємств машинобудівної галузі потрібно не відмінати, а реформувати, систематизувати, впорядковувати та розраховувати їх економічний ефект [4]. За формою впливу на інноваційну діяльність податкове стимулювання належить до непрямих методів державного управління, а його сутність полягає у відмові держави від частини податкових надходжень в обмін на зростання обсягу інноваційної продукції з урахуванням визначених державою пріоритетів [3].

Однак, щоб застосовувати непряме стимулювання інноваційної діяльності в машинобудуванні, доцільно провести порівняльний аналіз ефективності застосування податкового стимулювання інноваційних процесів у машинобудуванні, які можуть бути використані в рамках державної інноваційної політики. Якщо розрахувати питому вагу підприємств машинобудування, які проводили науково-дослідні розробки (НДР), та підприємств, в яких інноваційна діяльність спрямована на придбання нового обладнання, то тенденція в зміні їх співвідношення – негативна. Згідно статистичних даних у 2012 [] році майже 60% інноваційно-активних машинобудівних підприємств не здійснювали власні НДР, а просто придбали нове обладнання та інші зовнішні знання. Частка машинобудівних підприємств, які дійсно проводять НДР є меншою. Майже 54% тих машинобудівних підприємств, які визначаються в Україні як інноваційні, в реальності інновації не продукують, але здійснюють діяльність в рамках стратегічних пріоритетів інноваційного розвитку, обмежуючись лише придбанням нового устаткування.

Зрозуміло, що придбання нового обладнання інших виробників є звичайною практикою для всіх підприємств, однак в умовах обмеженості державних ресурсів, які спрямовуються на підтримку інноваційних процесів, на нашу думку, доцільно було б диференціювати її для тих підприємств, які самі продукують інновації, та тих, які займаються придбанням їх в інших підприємств [5]. Отже, в рамках ДПП доцільно запровадити додаткові інструменти фінансової підтримки інноваційно-активним підприємствам машинобудування. Автор погоджується з думкою науковців [6, 9, 12, 13, 14], які у своїх роботах відмітили, що у великих компаніях завжди є проекти, які знаходяться на етапі масового випуску інноваційної продукції і проекти, які знаходяться на стадії науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок. В силу цього, для великих машинобудівних підприємств доцільним є податкове стимулювання через змінні податки. Слід відмітити що, згідно першої теореми Сегерстрома [15], збільшення державних загальних (непрямих) субсидій на НДДКР в умовах, що склалися в Україні, підвищує темпи довгострокового зростання g . Під державними загальними (непрямими) субсидіями Сегерстром [15] розуміє фіскальні стимули.

Таким чином, в державній інноваційній політиці в поточному періоді та середньостроковій перспективі для стимулювання інноваційної діяльності ефективним буде застосування фінансових інструментів непрямої дії. Оцінимо економічні ефекти податкових стимулів активізації інноваційної діяльності в машинобудуванні, а саме: ефект прямого впливу податкових пільг на приріст інноваційних витрат комерційних фірм; ефект впливу податкових пільг на інноваційну поведінку фірм – збільшення питомої ваги інноваційної продукції, зміни в напрямках та методах здійснення інновацій. Серед науковців [1,2,6,8,14] поширена думка щодо позитивного впливу податкових пільг на динаміку інноваційних витрат. Найпоширенішим видом пільг є додаткове зменшення бази оподаткування податком на прибуток на певну частку від інноваційних витрат. Скористаємось світовим досвідом для визначення оцінок впливу розміру податкових пільг на динаміку інноваційних витрат (табл. 1).

Таблиця 1

Додаткові витрати комерційних структур на інноваційну діяльність внаслідок дії податкових стимулів

Країна	Коефіцієнт зростання інноваційних витрат на кожну грошову одиницю податкових пільг
Канада (1997)	1,38
Канада (2007)	1,11
Австралія (2008)	0,5-0,9
Франція (2004)	1,8
Нідерланди	6,4-3,5 (для МП) 1,02-0,37 (для крупних підприємств)
Норвегія (2008)	1,3-2,9

Джерело: складено автором згідно [10]

Як бачимо з табл. 1, кожна одиниця втрат бюджету внаслідок податкових пільг зумовлює зростання інноваційних витрат підприємств на величину більшу за одиницю. Середнє значення коефіцієнта зростання інноваційних витрат за рахунок податкових пільг рівне 1,45. В табл. 2 наведено розраховані темпи приросту інноваційних витрат у машинобудуванні у випадку додаткового зменшення бази оподаткування на прибуток підприємств у відсотках від здійснених інноваційних витрат.

Таблиця 2

Прогнозна ефективність податкового стимулювання інноваційної активності машинобудівних підприємств в Україні

Показники	Значення показників за умов зменшення оподаткованого прибутку, %									
	110	120	130	140	150	160	170	180	190	200
Недоотримання коштів бюджетом, тис. грн.	43,7	87,4	131,1	174,8	218,5	262,2	305,9	349,7	393,4	437,1
Очікуваний приріст інноваційних витрат, тис. грн.	43,7	87,4	131,1	174,8	218,5	262,2	305,9	349,7	393,4	437,1
Приріст інноваційних витрат по галузі, % (база 2012 рік)	2,3	4,6	7,0	9,3	11,6	13,9	16,2	18,6	20,9	23,2

Джерело: розраховано автором згідно даних [11]

Втрати бюджету внаслідок додаткового списання інноваційних витрат з бази оподаткування податком на прибуток підприємств наведені в табл. 3.

Аналізуючи результати подані в табл. 3 можемо зробити висновок, що втрати бюджету від надання податкових пільг у вигляді додаткового списання інноваційних витрат з бази оподаткування не зумовлять суттєвих бюджетних втрат. Результати отриманих значень ще раз довели, що зростання обсягів інноваційної продукції приводить до збільшення суми податкових надходжень. Саме податкове стимулювання стає економічно вигідним, як для суб'єктів інноваційної діяльності, так і для держави.

Таблиця 3

Прогнозні втрати бюджету внаслідок додаткового списання інноваційних витрат в машинобудуванні

Показники	Значення показників за умов зменшення оподаткованого прибутку, %									
	110	120	130	140	150	160	170	180	190	200
Інноваційні витрати залишаються на рівні 2012 року										
Недоотримання коштів бюджетом млн. грн.	44	87	131	175	219	262	306	350	393	437
у % з податку на прибуток за 2012 рік	0,06	0,13	0,19	0,26	0,32	0,39	0,45	0,52	0,58	0,65
у % від заборгованості з податку на прибуток за 2012 рік	0,33	0,66	0,98	1,31	1,64	1,97	2,30	2,63	2,95	3,28
Інноваційні витрати зростають на 10% в порівнянні з 2012 роком										
Недоотримання коштів бюджетом млн. грн.	48	96	144	192	240	288	337	385	433	481
у % з податку на прибуток за 2012 рік	0,07	0,14	0,21	0,29	0,36	0,43	0,50	0,57	0,64	0,71
у % від заборгованості з податку на прибуток за 2012 рік	0,36	0,72	1,08	1,44	1,81	2,17	2,53	2,89	3,25	3,61
Інноваційні витрати зростають на 50% в порівнянні з 2012 роком										
Недоотримання коштів бюджетом млн. грн.	66	131	197	262	328	393	459	524	590	656
у % з податку на прибуток за 2012 рік	0,10	0,19	0,29	0,39	0,49	0,58	0,68	0,78	0,88	0,97
у % від заборгованості з податку на прибуток за 2012 рік	0,49	0,98	1,48	1,97	2,46	2,95	3,45	3,94	4,43	4,92

Джерело: розраховано автором згідно даних [11]

Висновки. Таким чином на основі проведеного дослідження можна зробити висновки про те, що важливою проблемою при розробці державної інноваційної політики є вибір фінансових інструментів стимулювання інноваційного процесу. Визначено, що державі необхідно доповнити ринкові стимули до фінансування інновацій додатковими заходами для стимулювання інноваційної-активності підприємств. Кожна одиниця втрат бюджету внаслідок податкових пільг зумовлює зростання інноваційних витрат підприємств на більшу величину. Найпоширенішим видом пільг є додаткове зменшення бази оподаткування податком на прибуток на певну частку від інноваційних витрат. На основі статистичного дослідження взаємозв'язків між зростанням обсягів інноваційної продукції в машинобудуванні та обсягами державного фінансування та величиною податкових пільг, виявлено, що: 1) зменшення ефективної ставки податку на прибуток еквівалентно наданню пільг, що зумовлює зростання інноваційних витрат в галузі та виробництва інноваційної продукції; 2) зростання інноваційних витрат на 20,9%, потребує додатково зменшувати бази оподаткування на прибуток підприємств на 190%. Якщо додаткове зменшення бази оподаткування становитиме 130% то очікуваний темп зростання інноваційних витрат по галузі буде 7%; 3) втрати бюджету від надання податкових пільг у вигляді додаткового списання інноваційних витрат з бази оподаткування не зумовлять суттєвих бюджетних втрат.

Науковою новизною дослідження є обґрунтування доцільності застосування в державній інноваційній політиці інструментів непрямої дії. Обґрунтовано, що впровадження загальних (непрямих) державних субсидій на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи в машинобудуванні в умовах, що склалися в Україні, підвищує темпи

довгострокового зростання. Впровадження державою податкових стимулів для активізації інноваційної діяльності в машинобудуванні дає змогу в рамках діючої державної інноваційної політики та прийнятих нормативно-правових актів внести поправки у діючу систему стимулюючих інструментів для інноваційно-активних підприємств, що призведе до поліпшення подальшого функціонування даних суб'єктів господарювання за сучасних ринкових умов. Теоретичне та практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що за результатами проведеного дослідження сформульовано ряд висновків, які дозволяють активізувати інноваційний розвиток машинобудівних підприємств. Отриманий теоретичний доробок може бути корисним підґрунтям для подальших теоретичних та практичних досліджень в даному напрямку. Перспективи подальших наукових розробок за даним напрямком полягають у проведенні поглибленого вивчення іноземного досвіду щодо визначення вагомості фінансових інструментів прямої та непрямой дії в рамках діючої державної інноваційної політики України.

Використана література:

1. Бова Т. В. Державна інноваційно-інвестиційна політика України: теорія, методологія, напрями розвитку: монографія / Т. В. Бова. – Донецьк : Юго-Восток, 2011. – 450 с.
2. Дем'янюк О. Б. Податкові важелі стимулювання інноваційної діяльності / О. Б. Дем'янюк // Інноваційна економіка. – 2010. – № 2. – С. 241-245.
3. Діба В.М. Податкове стимулювання інноваційної діяльності / В.М. Діба, А.С. Никифоров, В.О. Парнюк // Фінанси України. – 2009. – №5. – С. 78-86.
4. Емельянов С. В. США: государственная политика стабилизации инновационной конкурентоспособности американских производителей. [Електронний ресурс] / С. В. Емельянов – Режим доступу: <http://www.cfin.ru/press/management/2002-3/08.shtml>.
5. Знаменський І. О. Необхідність державного регулювання інноваційної діяльності [Електронний ресурс] / І. О. Знаменський // Науковий вісник Академії муніципального управління. Сер. «Економіка». – 2009, № 6. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_ekon/2009_6/36.pdf.
6. Иванова Н. Инновационная сфера: Итоги столетия / Н. Иванова // Мировая экономика и международные отношения. – 2001. – № 8. – С. 22 – 34.
7. Інноваційна політика: Європейський досвід та рекомендації для України. – Том.1. – Ключові особливості інноваційної політики в якості основи для розробки заходів сприяння інноваціям, що спрямовують Україну до заснованої на знаннях конкурентоспроможної економіки – порівняння ситуацій в ЄС та Україні. – К.: Фенікс, 2011. – 214 с.
8. Крамський Д.Ю. Формування стратегій інноваційного розвитку підприємства [Електронний ресурс] / Д.Ю. Крамський // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства. – 2011. – №8. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/vcp/TPtEV/2011_8/stati/82011_33.pdf.
9. Кризька Р. Ю. Механізми державного регулювання інвестиційно-інноваційних процесів в Україні : автореф. дис. канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Р. Ю. Кризька; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України . – К., 2012. – 20 с.
10. Налоговое стимулирование инновационных процессов [Електронний ресурс] / Отв. ред. – Н. И. Иванова. – М.: ИМЭМО РАН, 2009. – 160 с. – Режим доступу: <http://www.imemo.ru/ru/publ/2009/09036.pdf>.
11. Наукова та інноваційна діяльність в Україні за 2012 рік. [стат. зб.]. – К.:ДП «Інформаційно-видавничий центр Держстату України», 2013. – С. 199-204.
12. Немець Л. До питання функціонування технопарків у світі і в Україні / Л. Немець, Н. Грищенко // Часопис соціально-економічної географії. – 2010. – № 8. – С. 59-62.
13. Сухоруков А. Пріоритети розвитку машинобудівної промисловості у рамках антикризової політики України". Аналітична записка [Електронний ресурс] / А. Сухоруков, О. Собкевич Є. Белашов – Інститут стратегічних досліджень при Президентові України. – 2011. – Режим доступу: – <http://www.niss.gov.ua/articles/451/>.
14. Шевчук С.В. Державне регулювання як важливий фактор активізації інноваційних процесів в Україні / С.В. Шевчук // Збірник наукових праць державної податкової служби України . – 2011. – № 1. – С. 632-642.
15. Segerstrom P. The long-run growth effects of R&D subsidies [Електронний ресурс] / P. Segerstrom // J. of Economic Growth. – 2000. – Vol. 5. – P. 277–305. – Режим доступу: http://www.j-bradford-delong.net/movable_type/refs/Safari_Scrapbook2/hor.pdf.

REFERENCES

1. Bova T. V. National Innovation and Investment policy of Ukraine: theory, methodology, development directions: monograph [Derzhavna innovatsiino-investytsiina polityka Ukrainy: teoriia, metodolohiia, napriamy rozvytku: monohrafiia]. Donetsk, Yuho-Vostok, 2011, p. 450.
2. Demianiuk O.B. Tax instruments for innovation activity stimulation [Podatkovi vazheli stymuliuvannia innovatsiinoi diialnosti]. *Innovatsiina ekonomika – Innovative economy*, 2010, No. 2, pp. 241-245.
3. Dyba V.M., Nykyforov A.Ye., Parniuk V.O. Tax stimulation of innovation activity [Podatkove stymuliuvannia innovatsiinoi diialnosti]. *Finance Ukraine – Finansy Ukrainy*, 2009, No. 5, pp.78-86.
4. Emelianov S.V. U.S.A: governmental policy of stabilizing innovation competitiveness of U.S manufacturers [SShA: hosudarstvennaia polityka stablyzyrovannia innovatsionnoy konkurentosposobnosti amerykanskykh proyzvodytelei]. available at: <http://www.cfin.ru/press/management/2002-3/08.shtml>.
5. Znamenskyi I.O. Necessity for government regulation of innovation activity [Neobkhdnist derzhavnoho rehuliuвання innovatsiinoi diialnosti]. *Naukovyi visnyk Akademii munitsypalnoho upravlinnia. Ser. «Economika» – Scientific Bulletin of the Academy of Municipal Management. Ser. "Economika"*, 2009, No. 6, available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_ekon/2009_6/36.pdf.
6. Ivanova N. Innovation sphere. Century summary [Innovatsionnaya sfera: Itohi stoletyia]. *Myrovaya ekonomika i mezhdunarodnyye otnosheniya– World economy and international relations*, 2001, No. 8, pp. 22-34.
7. Innovation policy: European experience and recommendations for Ukraine. – Vol.1. – Key features of innovation policy as the basis for development of measures to promote innovation, leading Ukraine to a competitive knowledge-based economy – situation comparison in the EU and Ukraine. [Innovatsiina polityka: Yevropeyskyi dosvid ta rekomendatsii dlia Ukrainy. – Tom.1. – Kliuchovi osoblyvosti innovatsiinoi polityky v yakosti osnovy dlia rozrobky zakhodiv spriyannia innovatsiim, shcho spriamovuiut Ukrainu do zasnovanoi na znanniakh konkurentospromozhnoi ekonomiky – porivniannia sytuatsii v YeS ta Ukraini]. Kyiv, Feniks, 2011, p. 214.
8. Kramskyi D.YU. A strategy of innovative development of the enterprice [Formuvannia stratehii innovatsiinoho rozvytku pidpriemstva]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «Kharkivskiy politekhnichnyi instytut»: Aktualni problemy upravlinnia ta finansovo-hospodarskoi diialnosti pidpriemstva – Proceedings of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute": Vital problems and management of financial and economic activity of the enterprice*, available at: http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/vcp/TPfEV/2011_8/stati/82011_33.pdf.
9. Kryzskaya R. YU. Mechanisms of state regulation of investment and innovation processes in Ukraine [Mekhanizmy derzhavnoho rehuliuвання investytsiino-innovatsiinykh protsesiv v Ukraini] avtoref. dys. kand. nauk z derzh. upr. : 25.00.02. Nats. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy. Kyiv, 2012, p. 20.
10. Tax stimulation of innovation processes [Nalohovoye stymulirovaniye innovatsionnykh protsessov]. Moscow, IMEMO RAN, 2009, p. 160, available at: <http://www.imemo.ru/ru/publ/2009/09036.pdf>.
11. Scientific and innovation activity in Ukraine in 2012 [Naukova ta innovatsiynna diyalnist v Ukraini za 2012 rik]. Kyiv, DP «Informatsiyno-vydavnychiy tsentr Derzhstatu Ukrainy» – Kyiv, DP "Information and Publishing Centre Derstatu Ukraine", 2013, pp. 199-204.
12. Niemets L. Concerning to technical parks functioning in the world and in Ukraine [Do pytan'nia funktsionuvannia tekhnoparkiv u sviti i v Ukraini] *Chasopys sotsialno-ekonomichnoi heohrafiï – Journal of social-economical geography*, 2010, No. 8, pp. 59-62.
13. Sukhorukov A. The priorities of the engineering industry development as the anti-crisis policy of Ukraine". Policy Brief [Priorytety rozvytku mashynobudivnoi promyslovosti u ramkakh antykrizovoi polityky Ukrainy". *Analitichna zapyska*]. Instytut stratehichnykh doslidzhen pry Prezydentovi Ukrainy, 2011, available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/451/>.
14. Shevchuk S.V. State regulation as the important factor of innovation processes activation in Ukraine [Derzhavne rehuliuвання yak vazhlyvyi faktor aktyvizatsii innovatsiinykh protsesiv v Ukraini]. *Zbirnyk naukovykh prats derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy – Collected Works of the State Tax Service of Ukraine*, 2011, No. 1, pp. 632-642.
15. Segerstrom P. The long-run growth effects of R&D subsidies. *J. of Economic Growth*, 2000, Vol. 5, pp. 277–305, available at: http://www.j-bradford-delong.net/movable_type/refs/Safari_Scrapbook2/hor.pdf.

Рецензія: д.е.н., доц. Сірайов А. О.

Reviewed: Dr., Prof. Sihayov A. O.

Received: November, 2013

1st Revision: November, 2013

Accepted: November, 2013

